

турски. Въ Тиквешъ потурняцитѣ образуватъ три отдѣлни купчини. Най-големата завзема плодородната частъ отъ Тиквешъ по десния брѣгъ на Вардаръ, съ главно мѣсто паланката *Квадарци* и съ единъ редъ голѣми села около него. Втората завзема нѣколко голѣми села на лѣвия брѣгъ на Вардаръ, и третата образува тѣсна ивица около лѣвия брѣгъ на Църна съ главно село *Дръново*, на пѣтя отъ Тиквешъ за Прилѣпъ. Всички потурчени българи живѣятъ въ 27 села и съставятъ половината отъ населението на Тиквешъ, (безъ Рожденската Нахия, която пада къмъ Морихово). Въ повечето отъ тия села има и българи християни, които обработватъ земитѣ на потурняцитѣ.

Потурчаньето на Тиквешъ е станало отдавна. Споредъ запазени прѣдания тикवेशани приели мухамеданството много по-рано отъ мъгленскитѣ българи — ужъ още при прѣвземаньето на страната отъ турцитѣ. Когато турскитѣ покорители завзели мѣстността Бохемія, южно отъ прохода Демиръ Капу, тогава, споредъ прѣдаването, тиквешкитѣ първенци пратили извѣстие на турскитѣ военачалници, че ще си промѣнятъ вѣрата, само да бждатъ запазени отъ опустошения. Въ една пѣсенъ, пѣяна и до сега въ Тиквешъ, се споменува, че царъ Сулейманъ потурчилъ народа.¹⁾ Отъ тритѣ султани Судеймановци първиятъ (1403—11) не е ималъ врѣме да се занимава съ потурчанье на християни, понеже прѣзъ всичкото си царуване се е борилъ съ братята си за прѣстола. По-вѣроятно е, че потурчаньето е станало въ врѣмето на Сулеймана II. Великолѣпни (1520—66). Въ негово врѣме, бѣлѣжи Фалмерайеръ, около 1534 год. турцитѣ нападали църковнитѣ имоти на християнитѣ и опустошили Св. Гора.²⁾ Много е за вѣрване, че тиквешкитѣ българи сж приели мухамеданството за да се запазятъ не отъ турското покоряване, което е станало по-рано, но отъ голѣмитѣ нахлувания на коняри, които завзели Бохемията и тръгнали на сѣверъ по течението на Вардаръ.

Тиквешкитѣ потурняци държатъ всичката плодородна земя около долината на Вардаръ и устието на Църна. Християнското население тамъ обработва тѣхнитѣ чифлици. Въ Тиквешъ има голѣми земевладѣлци, *бегове* и *аги*. Това сж старитѣ мѣстни боляри земевладѣлци, които се потурчили както и босненскитѣ, за да запазятъ земитѣ си. Тиквешкитѣ потурняци се отнасятъ злѣ съ

¹⁾ Съдържанието на пѣсеньта ми разправи поплъ Михалъ отъ Квадарци, но самата пѣсенъ той не помнѣше добръ

²⁾ Fallmerayer, Fragmente aus dem Orient, Stuttgart, 1845. II. 44.